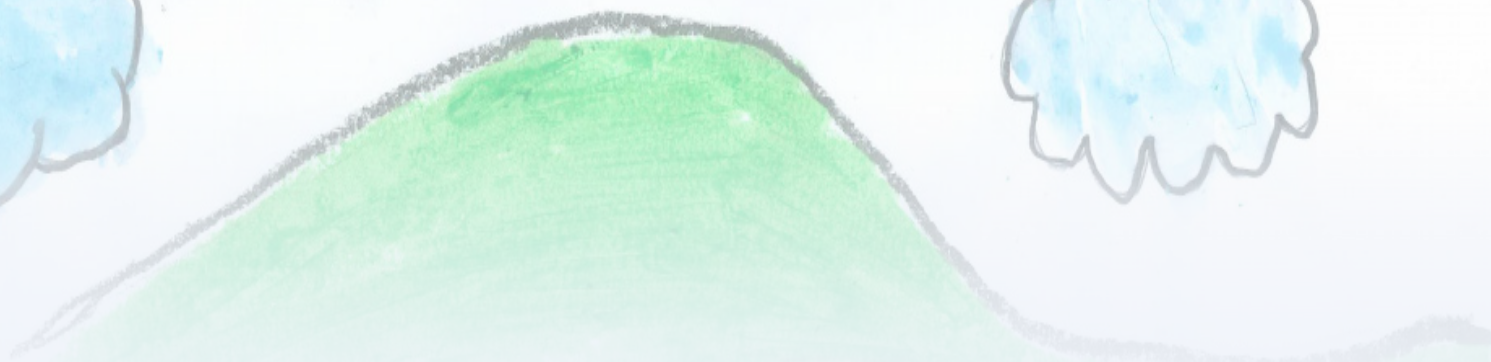

EL CHIGAN DEL TURBO

María Abad, Lucía Bielsa, India Espot,
David Hidalgo, Marc Pascual, Pilar
Santaliestra, Violeta Varela

EL CHIGAN DEL TURBO

María Abad, Lucía Bielsa, India Espot,
David Hidalgo, Marc Pascual, Pilar
Santaliestra, Violeta Varela

Conta la leyenda que fa mils y mils de ans el chigán Atlas yera tan fort que amparaba la Terra ensima dels suyos mosclos. Atlas va tinre set fillas dan la suya dona Pleyone: las sèt Pléyades, que van creixer chugán dan la bola de la terra y teniban una ilusión mol gran que yera bañar-se al mar. Per aixó, Atlas, de una puñada, va trencar la bola de la Terra y va bochar África ta'l sur deixán un ibonet chico entre Europa y África, que ara ye el Mar Mediterráneo.

Pero las chicotas queriban encara una basa més gran ta bañar-se y su pai el chigán Atlas de una patada va fer bochar América y de una puñada va ubrir l'estreto de Gibraltar ta que las fillas podesen bañar-se al mar Mediterráneo y al oséano Atlántico. Allí, las Pléyades van vere com nadaban y brincaban els delfins sallín y entrán del mar y, caprichosas coma yeran, tamé van querer nadar coma ells.

Se van posar a nadar tan aprisa que cuan van querer salre de l'aigua no van poder tornar a caire dintre del mar y van anar puyán ta'l sielo tornan-se més lluminosas y brillans. Ara yeran sèt estrellas, las sèt Pleyades, las sèt Crabetas dintre de la constelasi3n de Taurus. Desesperats, el chigán Atlas y Pleyone van estar nits y días buscán a las mosetas per la Terra y pel mar pero no las van poder trobar per cap de part. Tanto va plorar Pleyone que la pena la va matar.

El chigán Atlas, al veder-se solo al mon sinse dona y sinse fillas, va fer quatre chigans ta que vichilasen a las cuatro montañas més alteras de la Terra. A uno dels chigans el va posar als Andes, a un altro a l'Himalaya, al tersero als Alpes y al saguero als Pirineus.

Istes teniban que vichilar nit y día ta vere si per bell puesto amaneseban las fillas de Atlas. Y mai las van poder vere. Pero un día, uno dels guardians va vere a Laspaúls, al Sarrat Negre, a unas quantas bruixas fieras, vestidas de negro que feban brebaches a dintro de un foringacho.

Las bruixas van querir
sobre perquè ixe ome
sempre yera mirán per
aquells mons. Iste les
va responre que buscaba
a las sèt fillas de Atlas
que s'eban perdeu y degú
sabeba agón se trobaban.
A la vegada, una de las
bruixas le va dir que mira-
se ta'l sielo y se'n talease
de sèt estrellas chuntas
mol brillans. Ixas yeran
las Pléyades, las sèt fillas
del chigán Atlas. El chigán
Atlas, en dos brincs se va
presentar a Laspaúls, al
Sarrat Negre.

Atlas, mol rabiós, va comensar a chafar dan forsa trencán totas las pedras y esbalsán las covas de las bruixas que feban molto pudor a ixufre. Atlas se va encomensar a trobar mol cansau y els peus y las mans se le van adormir hasta que se'n va anar la llum dels uells.

El chigán Atlas se va chetar ensima del Turbó y allí se va quedar dormín primero una estoneta, después una nit, después un altra y mès tardi un an entero, cincuenta ans y asta sen ans. Y allí, ensima del Turbó, se va morir, tornán-se el suyo cuerpo en una pedra mol, mol gran.

Desde Laspaúls, tots els
ans, ta l'estiu y sólo a una
ora del día se puede vere
el chigán de pedra del
Turbó. A bell altro momén
de l'an no se puede vere:
u be ye amagau per la neu
u be desfigurau pels rayos
del sol de l'ibert.

Las Pleyades miran a
su pai desde el sielo y
els vichilans son ara
una montaña de chelo.
Las bruixas, tranquilas,
preparan caldos de yerbas
dintro de la cova.

"En memoria de Domingo Subías que ara ye al Tusal dels Sueños"

El *Chigán de Turbó* ye una adaptasi3n al aragon3s benasqu3s (patu3s) de la leyenda del Turb3 de Domingo Subías que podem llichir al parque de las bruixas de Laspaúls.

La adaptasi3n al aragon3s benasqu3s (patu3s) y coordinasi3n ha seu feta per Sara Ballarín dan la mainada de 6º de Primaria de la escuela de Castill3 de Sos C.R.A. Alta Ribagorza al curso 2017-2018.

Istos son els protagonistas:

MARÍA ABAD

LUCÍA BIELSA

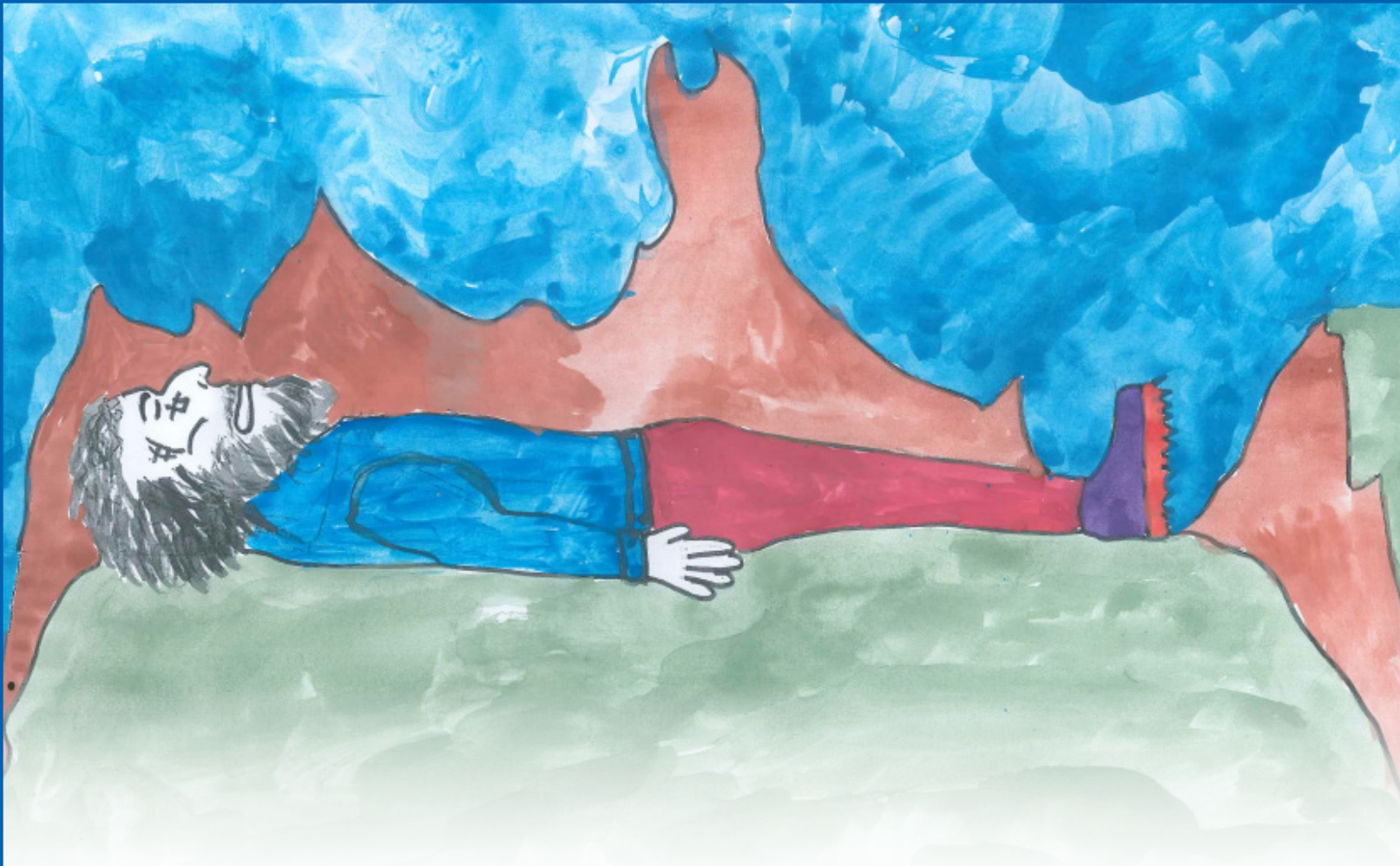
INDIA ESPOT

DAVID HIDALGO

MARC PASCUAL

PILAR SANTALIESTRA

VIOLETA VARELA

ARAGÓN
www.lenguasdearagon.org

RIBAGORÇA
comarca de la ribagorça

 GOBIERNO
DE ARAGON